

Teknologirådet

MØTE I TEKNOLOGIRÅDET

Tid: 9. desember 2009 kl 09.15-14.30

Sted: Teknologirådets lokaler, Prinsens gt 18, Oslo

Tilstede: Ingvild Myhre, Ola Dale, Gudleiv Forr, Randi Haakenaasen, Liv Lunde, Shahzad Rana, Edina Ringdal, Camilla Schreiner, Silvija Seres, Edel Elvevoll, Elisabeth Harstad.

Forfall: Jon Bing, Ragnar Fjelland, Carsten Tank-Nielsen

Fra sekretariatet møtte Tore Tennøe, Jon Fixdal, Christine Hafskjold, Åse Kari Haugeto og Hild Lamvik.

Forslag til referat:

Vedtakssaker

V-sak 10.09 Godkjenning av innkalling og dagsorden

Innkalling og dagsorden ble godkjent med følgende tillegg: "O-sak 16.09: Anne Kjersti Fahlvik innleder om Forskningsrådets klimasatsing etter klimaforliket".

V-sak 11.09

Referat fra møte 21. oktober 2009 ble godkjent.

Drøftingssaker

D-sak 22.09 Klima og energi – mulige prosjekter for Teknologirådet

Tore Tennøe og Jon Fixdal innledet til diskusjon om Teknologirådets videre arbeid innen klimafeltet. Teknologirådet ønsker å ha et vedvarende fokus på klimautfordringene. De siste årene har vi gjennomført en rekke prosjekter innen temaet, som "Plan B", Matens klimaspor, Kvotehandling og teknologiutvikling, Utslippsreduksjoner fra privatbilparken og World Wide Views on Global Warming.

Klimautfordringene forventes å øke i årene som kommer, og vi kan regne med vedvarende politisk aktualitet. Dette bekreftes bl.a. i SoriaMoria-II erklæringen. Samtidig vil utvikling og

bruk av ny teknologi være helt nødvendig skal vi nå klimamålene. Dette gir et godt utgangspunkt for Teknologirådets arbeid innen feltet.

På den annen side er feltet ”tett befolket” av miljøvernorganisasjoner, forskningsinstitusjoner og kapitalsterke bedrifter. Det er derfor en utfordring å gi genuine bidrag.

Tennøe og Fixdal påpekte at Teknologirådet kan spille flere roller innen feltet. Vi kan løfte store problemstillinger, som bærekraftig innovasjon, vi kan være en radar for Stortinget gjennom mer avgrensede prosjekter, som prosjektet om bilavgifter, eller vi kan være en tilrettelegger for offentlig debatt gjennom medvirkningsprosjekter, slik vi gjorde gjennom World Wide Views on Global Warming.

Til sist presenterte Tennøe og Fixdal skisse til tre prosjekter:

- Grønn innovasjon: Hva menes med dette, hvordan kan det stimuleres, og hvilke næringer er særlig relevante i Norge?
- Bærekraftig mobilitet: Hva kjennetegner nordmenns mobilitet i 2010, hvordan kan klimaavtrykket reduseres, og i hvilke grad vil hhv. teknologi og atferdsendring være nødvendig?
- ”Familien Hansen mot lavutslippssamfunnet”: Hvordan kan en ”standard” norsk familie på fire redusere sine utslipp til et nivå som vil være forenlig med lavutslippssamfunnets krav?

I diskusjonen ble ambisjonen om fortsatt fokus på klimafeltet gjentatt. Alle de tre prosjektideene ble ansett som interessante, med ”Bærekraftig mobilitet” som det temaet som først skal utredes som forprosjekt. Bærekraftig mobilitet kombinerer tiltak på samfunnsnivå og individuelle bidrag. Samtidig ville det være interessant om prosjektet kan belyse til en prissetting av vår mobilitet. I tillegg har temaet en klar kobling til tidligere prosjekter om bilavgifter og personvern.

Også grønn innovasjon og verdiskaping er et relevant tema som opptar store deler av norsk næringsliv og norske myndigheter. Spørsmålet er hvordan temaet kan avgrenses og operasjonaliseres i et godt prosjekt. Sekretariatet vil også se nærmere på dette.

D-sak 23.09 Kick-off for et nytt tiår: Hva blir viktig?

Etter kort innledning fra Shazhad Rana ble det brainstormet om temaer og trender for det neste ti-året, til bruk i Teknologirådets videre arbeid.

Orienteringssaker

O-sak 13.09 Nytt fra sekretariatet

O-sak 14.09 Teknologirådets mediespor i 2009.

Informasjonssjef Hild Lamvik rapporterte om Teknologirådets synlighet for 2009. Med bidrag i bortimot 700 mediesaker i aviser, radio, tv og fagmedia gjennom året, kan Teknologirådet notere ny rekord. I tillegg kommer publisering av 9 rapporter, 5 nyhetsbrev fra rådet til tinget og ett Saken forklart, og flere titalls avholdte debattmøter, foredrag og høringsinnspill. Samlet gjør dette at Teknologirådet har all grunn til å være fornøyd med prosjekt- og kommunikasjonsaktivitetene i 2009.

O-sak 15.09 Pågående prosjekter
Tore Tennø orienterte om pågående prosjekter

O-sak 16.09 Forskningsrådets klimasatsing etter klimaforliket
Anne Kjersti Fahlvik, divisjonsdirektør Store satsinger, NFR, orienterte om hvordan Forskningsrådets økte satsing på klimaforskning de siste to-tre årene. Volumet er i denne perioden tredoblet, uten at kvaliteten har gått ned. I desember 2006 lå Norge på jumboplass i Norden innen klimaforskning, nå har vi tatt kraftig innpå våre naboer.

Klimaforliket var viktig for den nye satsingen. I forliket ble det understreket at forskningen innen fornybar energi og CO₂-håndtering skulle styrkes. Forskningsrådet hadde da allerede planer for en opptrapping klare, og kunne raskt komme med forslag til regjeringen. Fahlvik mente dette fikk direkte konsekvenser for størrelsen på opptrappingen.

Fahlvik trakk videre frem arbeidet i OG21 som en viktig årsak til at man har klart å få til en god og nødvendig dialog med forvaltning og bedrifter om hvordan klimaforskningen bør innrettes. OG21 ("Olje og gass i det 21. århundre") ble opprettet i 2001 for å formulere en nasjonal teknologistrategi for olje- og gassvirksomheten i Norge. Olje- og energidepartementet fremhever at "OG21 har greid å få oljeselskaper, universiteter, forskningsinstitusjoner, leverandørindustri og myndigheter til å samle seg om en felles nasjonal teknologistrategi for olje og gass".

Forskningsssentrene for miljøvennlig energi ble av Fahlvik trukket frem som svært viktige i den norske satsningen. 4. februar 2009 fikk åtte norske forskningsmiljøer status som forskningssenter for miljøvennlig energi (FME). Sentrene skal i følge Forskningsrådet "representere en konsentrert, fokusert og langsiktig forskningsinnsats på høyt internasjonalt nivå for å løse utpekte utfordringer på energi og miljøområdet." Sentrene jobber innen bl.a. CO₂-fangst og -lagring, bioenergi, solcelleteknologi og offshore vindkraft.

Klima21, som lanseres i begynnelsen av februar 2010, er ment å skulle bidra til ytterligere prioriteringer innen klimaforskningen.

Fahlvik understrekte samtidig at det er flere muligheter for å forbedre satsningen innen klimaforskning, og for å omsette forskningen til konkrete tiltak. Hun pekte bl.a. på:

- Koblingen mellom næringspolitikk og klimaforskning må styrkes dersom forskningsresultatene skal bidra til en større og sterkere næring innen ny fornybar energi.
- Virkemiddelapparatet må effektiviseres/rendyrkes.
- Verdikjedetenkningen må styrkes. Hvilke verdikjeder ønsker vi å skape, og hvordan kan klimaforskningen bidra til å lage gode og fremtidsrettede verdikjeder?
- Næringspolitikken må utvikles slik at det blir mer interessant å lokalisere F&U-virksomhet i Norge.

Etter Fahlviks presentasjon ble det diskutert ulike problemstillinger som kan være aktuelle for Teknologirådet:

- Hvordan kan Norge utvikle en portefølje med virkemidler som gir tilstrekkelig støtte til næringer knyttet til klima-teknologi i Norge?
- Hvordan utvikle grønne, kunnskapsbaserte næringer i Norge?
- Hvordan sikre at næringer og virksomheter som satser på klima får belønning?